

25. 6. 2024

ID: 118190

Směnka

Vzhledem k tomu, že se blankosměnka stává směnkou (za předpokladu, že listina po vyplnění bílých míst má kvalitu směnky) vyplněním, a to s účinky ex tunc, je i pro účely posouzení místní příslušnosti soudu rozhodující podoba směnky (a v ní určené platební místo) v okamžiku zahájení řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 634/2024-62 ze dne 27.3.2024)

Nejvyšší soud České republiky v právní věci žalobce Komerční banky, a. s., se sídlem v P., proti žalovaným 1) BAGSTAGE s. r. o., se sídlem v L., a 2) P. D., zastoupenému JUDr. J.Š., advokátem, se sídlem v P., o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 7 Cm 105/2023, o dovolání druhého žalovaného proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5. září 2023, č. j. 2 Cmo 123/2023-39, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze směnečným platebním rozkazem ze dne 12. června 2023, č. j. 7 Cm 105/2023-13 uložil žalovaným [1) BAGSTAGE s. r. o. a 2) P. D.], aby společně a nerozdílně zaplatili žalobci (Komerční bance, a. s.) směnečný peněz ve výši 339.118,- Kč s 6% úrokem od 26. října 2022 do zaplacení, směnečnou odměnu 1.130,39 Kč a náhradu nákladů řízení 17.013,- Kč.

Proti směnečnému platebnímu rozkazu podali žalovaní (včasné) námitky, ve kterých mimo jiné uplatnili námitku místní nepřislušnosti Městského soudu v Praze.

Žalobce měl námitku místní nepřislušnosti za nedůvodnou, když místní příslušnost Městského soudu v Praze plyne z ustanovení § 87 písm. e) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Jakkoli byla směnka, o jejímž zaplacení soud rozhodl směnečným platebním rozkazem, vystavena jako blankosměnka (mimo jiné) bez uvedení platebního místa, byla následně doplněna v údaji platebního místa v souladu s vyplňovacím prohlášením obsaženým v bodu 8.1.2. smlouvy o úvěru reg. č. 0099023411693 ze dne 21. června 2019 (dále jen „smlouva o úvěru“).

Usnesením ze dne 27. července 2023, č. j. 7 Cm 105/2023-31, Městský soud v Praze zamítl námitku místní nepřislušnosti uplatněnou žalovanými.

Vrchní soud v Praze k odvolání žalovaných usnesením ze dne 5. září 2023, č. j. 2 Cmo 123/2023-39, potvrdil usnesení soudu prvního stupně.

Odvolací soud, vycházející z ustanovení § 11 odst. 1, § 84, § 85a a § 87 písm. e) o. s. ř., zdůraznil, že bylo na žalobci, zda podá návrh na zahájení řízení u obecního soudu „žalovaného“ nebo zvolí soud na výběr daný. Z podané žaloby je zřejmé, že žalobce zvolil soud, v jehož obvodu se nachází platební místo uvedené na směnce. Jakkoli je soud příslušný podle platebního místa pouze jedním ze dvou v úvahu přicházejících příslušných soudů, ze žádného zákonného ustanovení nevyplývá, že by vždy měla být dána přednost obecnímu soudu „žalovaného“.

Proti usnesení odvolacího soudu podal druhý žalovaný dovolání, které má za přípustné podle

ustanovení § 237 o. s. ř., a to k řešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu (podle jeho názoru) dosud nebyla vyřešena, týkající se určení místní příslušnosti soudu [podle ustanovení § 87 písm. e) o. s. ř.] za situace, kdy údaj platebního místa byl do blankosměnky doplněn až následně, přičemž žalovaní neměli možnost „tuto volbu“ platebního místa ovlivnit. Dovolatel byl zavázán pouze původním textem „směnky“ (čl. I. § 69 zákona č. [191/1950 Sb.](#), zákona směnečného a šekového – dále jen „směnečný zákon“); za stavu, kdy v okamžiku podpisu blankosměnky nebyl údaj platebního místa vyplněn, uplatní se pro určení platebního místa ustanovení čl. I. § 76 odst. 3 směnečného zákona.

Dovolatel považuje výklad ustanovení § 87 písm. e) o. s. ř. provedený soudy nižších stupňů za rozporný s čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, když příslušnost soudu i soudce musí vždy plynout přímo ze zákona a nesmí záviset na libovůli jedné ze smluvních stran. Určení místní příslušnosti k projednání věci dle žalobcem doplněného platebního místa bylo „úmyslným a účelovým uplatněním práv tak, aby byl druhý žalovaný, respektive oba žalovaní společně zbaveni svého ústavního práva na zákonného soudce a aby druhému žalovanému (vzhledem k jeho zdravotnímu stavu a vzdálenosti soudu prvního stupně od místa jeho bydliště) byla ztížena možnost uplatnit svá práva u soudu“.

Proto požaduje, aby Nejvyšší soud usnesení soudů nižších stupňů zrušil.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř. k řešení právní otázky dovolatelem otevřené, týkající se výkladu ustanovení § 87 písm. e) o. s. ř., jde-li o místní příslušnost soudu ve sporu o zaplacení směnky, která byla původně blankosměnkou s nevyplněným údajem místa placení, dosud Nejvyšším soudem nezodpovězené.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 11 o. s. ř. řízení se koná u toho soudu, který je věcně a místně příslušný. Pro určení věcné a místní příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení. Věcně a místně příslušným je vždy také soud, jehož příslušnost již není možné podle zákona zkoumat nebo jehož příslušnost byla určena pravomocným rozhodnutím příslušného soudu (odstavec 1). Je-li místně příslušných několik soudů, může se řízení konat u kteréhokoli z nich (odstavec 2).

Podle ustanovení § 84 o. s. ř. k řízení je příslušný obecný soud účastníka, proti němuž návrh směřuje (žalovaného), není-li stanoveno jinak.

Podle ustanovení § 85 o. s. ř., nestanoví-li zákon jinak, je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu má bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje. Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale. Nelze-li zjistit bydliště fyzické osoby nebo nelze-li zjistit, v obvodu kterého okresního soudu se fyzická osoba zdržuje, nebo lze-li to zjistit jen s velkými obtížemi, je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu se nachází místo trvalého pobytu evidované v informačním systému evidence obyvatel podle zákona o evidenci obyvatel, popřípadě místo jiného pobytu evidované podle jiných právních předpisů (odstavec 1). Obecným soudem fyzické osoby, která je podnikatelem, je ve věcech vyplývajících z podnikatelské činnosti okresní soud, v jehož obvodu má sídlo; nemá-li sídlo, určuje se její obecný soud podle odstavce 1 (odstavec 2).

Podle ustanovení § 87 písm. e) o. s. ř. vedle obecného soudu žalovaného, popřípadě vedle soudu

uvedeného v § 85a, je k řízení příslušný také soud, v jehož obvodu je platební místo, uplatňuje-li se právo ze směnky, šeku nebo jiného cenného papíru.

Podle ustanovení čl. I. § 10 směnečného zákona, nebyla-li směnka, která byla při vydání neúplná, vyplněna tak, jak bylo ujednáno, nemůže se namítat majiteli směnky, že tato ujednání nebyla dodržena, ledaže majitel nabyt směnky ve zlé víře anebo se při nabývání směnky provinil hrubou nedbalostí.

Nejvyšší soud připomíná, že jeho judikatura je ustálena na těchto závěrech:

1) Místně příslušným ve směnečném řízení je vedle obecného soudu žalovaného (§ 84 až 86 o. s. ř.) rovněž soud daný na výběr podle ustanovení § 87 písm. e) o. s. ř., tedy soud, v jehož obvodu je platební místo. Platebním místem může být to, jež je vyjádřeno přímo na směnce, dále zákonné platební místo, případně platební místo vyplývající z domicilu.

2) Směřuje-li žaloba proti více žalovaným, není pro účely místní příslušnosti podle ustanovení § 85 odst. 1 o. s. ř. podstatné, v jakém pořadí byli v žalobě uvedeni; obecným soudem v takovém případě může být obecný soud kteréhokoli ze žalovaných. Ani v tomto případě však není soud zbaven povinnosti, ať již na základě skutečností zřejmých z obsahu spisu či na základě námítky některého ze žalovaných, zkoumat, zda podáním žaloby vůči více žalovaným žalobce vskutku sledoval proti všem ochranu svého porušeného nebo ohroženého práva nebo zda tak učinil jen proto, aby tím založil místní příslušnost soudu, u něhož by věc jinak nemohla být projednána a rozhodnuta.

Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2012, sp. zn. 20 Nd 46/2012, ze dne 28. března 2017, sp. zn. 20 Nd 105/2017, a ze dne 30. ledna 2018, sp. zn. 21 Nd 4/2018, jakož i důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2017, sp. zn. 29 Cdo 5761/2016, a ze dne 22. června 2022, sp. zn. 29 Cdo 1538/2022.

3) Pro řešení otázky místní příslušnosti soudu prvního stupně podle ustanovení § 87 písm. e) o. s. ř. je právně nevýznamná námitka žalovaných ohledně neplatnosti směnky (s ohledem na vymezení místa placení); řešení této námítky je vyhrazeno až rozhodnutí ve věci samé.

Srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2021, sp. zn. 29 Cdo 3533/2021, a (opět) důvody usnesení sp. zn. 29 Cdo 1538/2022.

Vzhledem k tomu, že se blankosměnka stává směnkou (za předpokladu, že listina po vyplnění bílých míst má kvalitu směnky) vyplněním, a to s účinky ex tunc (viz rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. prosince 2015, sp. zn. 31 Cdo 4087/2013, uveřejněný pod číslem 103/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), je i pro účely posouzení místní příslušnosti soudu rozhodující podoba směnky (a v ní určené platební místo) v okamžiku zahájení řízení.

Skutečnost, že šlo (původně) o blankosměnku s nevyplněným údajem platebního místa, je v tomto směru právně nevýznamná.

Pro úplnost (a bez vazby na výsledek dovolacího řízení) Nejvyšší soud poukazuje (i) na obsah listin, které žalobce doložil spolu s vyjádřením k námitkám žalovaných, konkrétně smlouvy o úvěru (č. l. 28 až 30) a prohlášení avalisty ze dne 21. června 2019 (č. l. 24).

Jelikož se druhému žalovanému prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu nepodařilo zpochybnit správnost rozhodnutí odvolacího soudu, Nejvyšší soud (při absenci vad řízení podle ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř.) dovolání zamítl [§ 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř.].

Další články:

- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)